

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва



Євгенія НОВАК
2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Металопластика

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **Декоративне мистецтво та ремесла**

Спеціальність: **ВЗ Декоративне мистецтво та ремесла**

Галузь знань: **Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Мова навчання **українська**

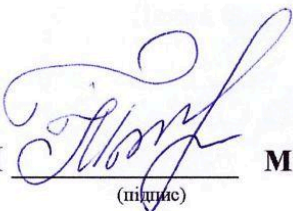
Чернівці 2026 рік

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у
Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «**Металопластика**» складена **відповідно до** освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво та ремесла» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Розробник: Микитюк Іван Васильович, професор кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, заслужений діяч мистецтв України, член Співки художників України.

Викладач, Микитюк Іван Васильович, професор кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, заслужений діяч мистецтв України, член Співки художників України.

Погоджено з гарантом ОП  **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 1 від «25» серпня 2026 року

Завідувач кафедри  **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**
(підпис)

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2026 року

Голова методичної ради  **Оксана ГАЛУНКА**
(підпис)

Навчальна дисципліна «Металопластика» спрямована на поглиблення професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у сфері декоративного мистецтва та ремесел шляхом опанування художньо-технологічних можливостей металу, традиційних і сучасних способів його пластичного формування та декоративного оздоблення.

Дисципліна передбачає вивчення історичних і сучасних форм художньої обробки металу, властивостей металевих матеріалів, інструментів та обладнання, технологій карбування, тиснення, рельєфного формування, гнуття, фактурування, різання та декоративної обробки металевої поверхні. Особлива увага приділяється розвитку творчого мислення магістра, формуванню авторської художньої концепції, трансформації традиційних орнаментальних і пластичних мотивів у сучасний мистецький продукт.

Металопластика розглядається як засіб створення самостійних творів декоративного мистецтва, об'єктів інтер'єру, декоративних панно, пластичних композицій, художніх виробів та експериментальних мистецьких об'єктів.

Зміст дисципліни відповідає прикладній орієнтації ОПП «Декоративне мистецтво та ремесла», яка передбачає поглиблене оволодіння теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними напрямками декоративного мистецтва, традиційними техніками та інноваційними підходами до створення мистецьких об'єктів.

Мета навчальної дисципліни: є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти професійної компетентності у сфері художньої обробки металу, розвиток творчого та критичного мислення, оволодіння традиційними й сучасними технологіями металопластики та здатності створювати авторські твори декоративного мистецтва на основі самостійно розробленої художньої концепції.

Пререквізити (для обов'язкових):

Для успішного опанування дисципліни здобувачеві бажано мати базові знання та практичні навички з:

- композиції;
- рисунку;
- професійної майстерності;
- історії мистецтва;
- проектування творів декоративного мистецтва.

Результати навчання:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК5. Здатність розробляти та керувати проєктами.

ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

СК2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

СК5. Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори декоративного мистецтва.

СК6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

СК8. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій у контексті проведення мистецтвознавчих досліджень.

СК9. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт декоративного мистецтва.

ПРН1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського декоративного мистецтва.

ПРН2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ПРН3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

ПРН4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПРН5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі декоративного мистецтва.

ПРН7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу.

ПРН8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької діяльності.

ПРН10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем декоративного мистецтва та принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПРН12. Представляти результати діяльності у професійному середовищі в Україні та за кордоном.

ПРН14. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності та впроваджувати результати досліджень у мистецьку практику.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90		45			45		залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ХУДОЖНЬО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕТАЛОПЛАСТИКИ						
Тема 1. Металопластика в системі декоративного мистецтва	8		4			4
Тема 2. Метали та їхні художньо-технологічні властивості	8		4			4
Тема 3. Інструменти, обладнання та організація робочого місця	8		4			4
Тема 4. Основні техніки металопластики	8		4			4
Тема 5. Композиція та художня виразність у металопластиці	8		4			4
Разом за ЗМ1	40		20			20
Змістовий модуль 2.						
ТВОРЧЕ ПРОЄКТУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ АВТОРСЬКОГО ТВОРУ						

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

Тема 6. Розроблення творчої концепції	10		5			5
Тема 7. Підготовка металу та перенесення композиції	10		5			5
Тема 8. Формування рельєфу	10		5			5
Тема 9. Фактурна та декоративна обробка	10		5			5
Тема 10. Сучасна металопластика та міждисциплінарні мистецькі практики	10		5			5
Разом за ЗМ 2	50		25			25
Усього годин	90		45			45

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання/завдання)
1	Тема 1. Металопластика в системі декоративного мистецтва Поняття «металопластика». Художня обробка металу як вид декоративного мистецтва. Історія розвитку металопластики у світовій мистецькій культурі. Металеві вироби давніх цивілізацій. Металопластика Середньовіччя, Ренесансу та Нового часу. Художній метал у культурі України. Традиції гуцульського та буковинського художнього металу. Сучасні напрями розвитку металопластики.
2	Тема 2. Метали та їхні художньо-технологічні властивості Мідь, латунь, бронза, алюміній, сталь та інші метали в декоративному мистецтві. Товщина та пластичність металевого листа. Фізичні та механічні властивості матеріалів. Вибір металу відповідно до творчого задуму та технології.
3	Тема 3. Інструменти, обладнання та організація робочого місця Основні інструменти для роботи з листовим металом. Молотки, пуансони, чекани, маточники, ножиці, напилки, лещата, оправки. Матеріали для підкладки. Організація робочого місця. Вимоги безпеки під час роботи з металом.
4	Тема 4. Основні техніки металопластики Тиснення, карбування, чеканення, рельєфне формування, гнуття, витягування, фактурування, перфорування. Принципи роботи з металевим листом. Різниця

	між формуванням рельєфу з лицьового та зворотного боку. Поєднання технік у межах одного твору. Техніка <i>embossing/geroissé</i> передбачає формування металу ударами інструментів із тильного боку для створення підвищеного рельєфу та з лицьового боку для опрацювання деталей; <i>chasing</i> використовується для деталізації поверхні.
5	Тема 5. Композиція та художня виразність у металопластиці Композиційна структура декоративного твору. Ритм, метр, симетрія, асиметрія, рівновага, контраст, нюанс. Пластика рельєфу. Взаємодія світла й тіні. Орнамент і стилізація. Трансформація природних форм у декоративний мотив.
6	Тема 6. Розроблення творчої концепції Вибір теми та образного рішення. Аналіз аналогів. Пошук джерел творчої ідеї. Створення moodboard / візуального дослідницького матеріалу. Розроблення ескізної серії. Визначення формату, матеріалу та технології.
7	Тема 7. Підготовка металу та перенесення композиції Підготовка металевих листів. Розмітка. Очищення поверхні. Перенесення рисунка на метал. Визначення основних конструктивних і композиційних ліній.
8	Тема 8. Формування рельєфу Створення основного рельєфу. Робота з пуансонами та чеканами. Формування опуклих і увігнутих форм. Послідовність виконання рельєфу. Контроль товщини та пластичності металу.
9	Тема 9. Фактурна та декоративна обробка Створення фактури. Опрацювання контурів. Деталізація поверхні. Поєднання гладких і фактурних площин. Декоративне тонування та патинування. Виявлення пластики рельєфу світлотінню.
10	Тема 10. Сучасна металопластика та міждисциплінарні мистецькі практики Сучасний художній метал. Інсталяція, об'єкт, арт-панно, мала пластика. Поєднання металу з деревом, текстилем, склом, керамікою та іншими матеріалами. Використання цифрового проектування та 3D-моделювання як етапів підготовки авторського твору.

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
---	------------	---------------------------------	------------

1	Самостійна робота здобувачів спрямована на поглиблення теоретичних знань, удосконалення практичних умінь і навичок художньої обробки металу, розвиток творчого мислення, формування індивідуальної художньої мови та самостійне виконання авторського творчого проекту.	1. Опрацювання теоретичного матеріалу з історії розвитку металопластики, традицій художньої обробки металу та сучасних мистецьких практик. 2. Дослідження художніх творів із металу українських і зарубіжних митців, визначення їхніх композиційних, пластичних, фактурних і технологічних особливостей. 3. Дослідження традицій художнього металу Буковини та України, аналіз орнаментальних мотивів, символіки та способів їх сучасної інтерпретації. 4. Вивчення властивостей металів, визначення особливостей використання міді, латуні, алюмінію та інших матеріалів залежно від характеру творчого завдання. 5. Ознайомлення з інструментами та технологічними прийомами металопластики, підготовка коротких технологічних описів. 6. Виконання технологічних проб на металевому листі: тиснення, карбування, чеканення, гнуття, витягування, фактурування та формування рельєфу. 7. Створення серії пошукових ескізів декоративної композиції з урахуванням пластичних можливостей металу. 8. Розроблення авторської композиції для виконання в техніці металопластики: визначення теми, формату, масштабу, матеріалу та технології. 9. Підбір і аналіз мистецьких аналогів для обґрунтування творчої концепції авторського твору. 10. Розроблення технологічної послідовності виконання твору, визначення основних етапів роботи з металом. 11. Самостійне виконання окремих етапів авторського твору: підготовка металу, перенесення рисунка, формування рельєфу, деталізація, фактурування та декоративна обробка. 12. Експериментування з фактурою та декоративним оздобленням металу, пошук індивідуальних способів художньої виразності. 13. Дослідження можливостей поєднання металу з іншими матеріалами — деревом, текстилем, склом, керамікою тощо. 14. Підготовка авторського опису творчої роботи із зазначенням назви, ідеї, матеріалу, техніки, розміру та особливостей художнього рішення. 15. Фотофіксація етапів виконання авторського твору та формування візуального портфоліо.	45
---	--	--	----

		16. Підготовка презентації авторського твору до підсумкового контролю та можливого експонування на виставці. 17. Самооцінювання результатів творчої діяльності, визначення сильних сторін роботи, технологічних і художніх недоліків та перспектив подальшого вдосконалення. 18. Формування завершеного авторського твору в техніці металопластики, який демонструє самостійність творчого задуму, професійне володіння матеріалом і технологією та здатність застосовувати набуті знання у сучасній мистецькій практиці.	
--	--	---	--

Контроль виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання проводиться в рамках модульного контролю відповідно до тем змістових модулів. Бали за цю роботу входять у загальну кількість балів за конкретний модуль.

Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- демонстрація технологічних прийомів;
- практичний метод;
- проблемно-пошуковий метод;
- дослідницький метод;
- проєктний метод;
- метод творчого експерименту;
- метод аналізу мистецьких творів;
- індивідуальне консультування;
- майстер-клас;
- воркшоп;
- дискусія;
- презентація;
- взаємооцінювання;
- самооцінювання.

Застосування майстер-класів і практичних демонстрацій особливо доцільне для цієї дисципліни, оскільки технології карбування, тиснення та чеканення потребують безпосереднього показу послідовності виконання.

Система контролю та оцінювання

Методи контролю

1. усне опитування;
2. перевірка ескізів;
3. перевірка технологічних проб;
4. оцінювання практичних робіт;
5. аналіз етапів виконання творчого завдання;
6. презентація проміжних результатів;
7. самооцінювання.

Форми контролю залік.

До заліку здобувач представляє:

1. завершений авторський твір;
2. ескізний матеріал;
3. технологічні проби;
4. короткий опис творчої концепції;
5. презентацію результату.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за **поточне оцінювання – 60 балів** та **підсумковий контроль (залік у формі письмового науково-дослідного завдання) – 40 балів**, за **100-бальною** університетською шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залікова/екзаменаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре

Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

90–100 балів — відмінно

Здобувач демонструє високий рівень теоретичної та практичної підготовки, самостійність творчого мислення, оригінальність концепції, професійне володіння техніками металопластики. Авторський твір композиційно цілісний, технологічно якісний, має виразне художнє рішення.

80–89 балів — добре

Робота виконана на високому рівні, має самостійне художнє рішення та належну технологічну якість, проте містить окремі недоліки в композиції, деталізації або презентації.

70–79 бал — добре

Здобувач демонструє достатній рівень знань і практичних умінь. Творчий задум реалізований, однак окремі компоненти потребують доопрацювання.

60–69 бали — задовільно

Основні завдання виконані, але спостерігаються помітні недоліки у композиції, техніці, самостійності творчого рішення або якості виконання.

50–59 бали — задовільно

Мінімальні програмні результати досягнуті, однак авторський твір має суттєві недоліки та потребує значного доопрацювання.

1–49 балів — незадовільно

Програмні результати не досягнуті, практичні завдання виконані частково або відсутній завершений авторський твір.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Що таке металопластика та яке її місце в системі декоративного мистецтва?
2. Які основні етапи історичного розвитку художньої обробки металу?

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

3. Які традиції художнього металу характерні для українського декоративного мистецтва?
4. Які особливості художньої обробки металу Буковини?
5. Які види металів найчастіше використовуються в металопластиці?
6. Які художньо-технологічні властивості міді визначають особливості роботи з нею?
7. Які властивості латуні, алюмінію та інших металів використовуються у декоративному мистецтві?
8. Як товщина металевого листа впливає на технологію його художньої обробки?
9. Які інструменти застосовуються для виконання робіт у техніці металопластики?
10. Яке призначення чеканів, пуансонів, молотків та маточників?
11. Які вимоги висуваються до організації робочого місця?
12. Яких правил безпеки необхідно дотримуватися під час роботи з металом?
13. Що таке тиснення та які його основні технологічні прийоми?
14. У чому полягає техніка карбування?
15. Що таке чеканення та чим воно відрізняється від інших технік обробки металу?
16. Які особливості формування опуклого та увігнутого рельєфу?
17. Які прийоми використовуються для створення фактури металевій поверхні?
18. Як здійснюється перенесення ескізу на металевий лист?
19. Які технологічні етапи передбачає створення рельєфної композиції?
20. Які способи декоративної обробки металу використовуються в сучасній металопластиці?
21. Що таке патинування та яке його художнє призначення?
22. Яке значення мають світло і тінь у сприйнятті рельєфної композиції?
23. Які основні принципи композиції застосовуються у творах металопластики?
24. Яке значення мають ритм, метр, симетрія, асиметрія, контраст і нюанс у декоративній композиції?
25. Як здійснюється стилізація природних форм для створення декоративного мотиву?
26. Як традиційний орнамент може бути трансформований у сучасну металеву пластику?
27. Які етапи передбачає розроблення творчої концепції авторського твору?
28. Як здійснюється пошук та аналіз мистецьких аналогів?
29. Які вимоги ставляться до пошукових і робочих ескізів?
30. Як обґрунтувати вибір металу відповідно до творчого задуму?
31. Як визначити оптимальну технологію виконання авторської композиції?
32. Яке значення мають технологічні проби у процесі створення мистецького твору?

33. Які можливості дає поєднання різних технік металопластики в одному творі?
34. Які можливості відкриває поєднання металу з деревом, текстилем, склом, керамікою та іншими матеріалами?
35. Які сучасні форми художнього металу Ви знаєте?
36. Яке місце металопластика займає у сучасному декоративному мистецтві?
37. Як цифрові технології можуть використовуватися під час проектування творів металопластики?
38. Які можливості 3D-моделювання для створення сучасних об'єктів художнього металу?
39. Як визначити художню та технологічну якість завершеного твору?
40. Які критерії використовуються для оцінювання авторського твору в техніці металопластики?
41. Як підготувати твір металопластики до експонування?
42. Яку інформацію повинна містити етикетка мистецького твору?
43. Що таке artist statement і яке його значення для презентації авторської роботи?
44. Як здійснюється професійна презентація авторського твору?
45. Які принципи академічної доброчесності необхідно дотримуватися під час дослідження мистецьких аналогів?
46. Як захищаються авторські права на твори декоративного мистецтва?
47. Яке значення має документування етапів створення авторського твору?
48. Як здійснювати самооцінювання результатів власної творчої діяльності?
49. Які можливості використання творів металопластики у сучасному інтер'єрі та публічному просторі?
50. Які перспективи розвитку металопластики в сучасному українському декоративному мистецтві?

Зарахування результатів неформальної освіти

У межах поточного контролю до рейтингу здобувача вищої освіти можуть зараховуватися додаткові бали за результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, за умови наявності відповідного сертифіката, свідоцтва або іншого документа, що підтверджує їх здобуття. Зазначені результати мають відповідати змісту та/або тематиці навчальної дисципліни.

Визнання та зарахування результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, здійснюється відповідно до **«Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»**.

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

· *додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ІІІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.*